



Miről és hogyan beszéljünk gyerekekkel a Kék Bálna kapcsán?

Egyszer volt, hol nem volt történt egy bűncselekmény Oroszországban. Letartóztattak egy férfit, azzal a gyanúval, hogy egy orosz közösségi oldalon évekkkel ezelőtt egy Kék Bálna néven elhíresült zárt csoportban, a manipuláció és a megfélemlítés eszközeivel fiatalokat vett rá, hogy végrehajtsanak egy feladatsort és önkéntesül vessenek véget életüknek. Talán idáig nem is mese, ez az a történet, ami alapjául szolgál jelenleg Európa több államában álhíreknek, hoaxoknak, és egy nagyon felfokozott érdeklődésnek. A helyzet sok kérdést hoz magával és valós veszélyeket, ezért a gyerekekkel beszélgetni kell a média működéséről, álhírekről, hoaxokról, a zárt csoportok és az online ismerkedés veszélyeiről, a cyberbullyingról, és arról, hogy falcolás, önsértés és öngyilkosság helyett milyen valódi megküzdési stratégiák vannak.

Miért ilyen érdekes a téma tizenévesek körében?

A Kék Vonal 116 111 Leleki-segélyvonalának tapasztalati szerint alsó tagozatosoktól a nagykamaszokig rengeteg gyereket érdekel a téma, mindenkinek van egy „sztorija”, sőt keresik a játékhoz való csatlakozási lehetőséget. Titkos csoportok, több lépcsős kihívás. Követnek, ismernek, megfigyelnek – hiszen fontos vagy! Legyél bátor, vedd videóra, viseld el a fájdalmat, nem vagy már egyedül, és ne légy áru! – csupa olyan hívó szó, ami megszólítja a kamaszokat.

És a kereslet megteremti a kínálatot! Egyre több kisebb-nagyobb csoport alakul azokból a gyerekekből, akiket érdekel a Kék Bálna, akik várják a feladatokat és készek teljesíteni a kihívásokat. Ez nagyon veszélyes! Ezek a megtévesztett gyerekek a lehető legkönnyebb áldozatai bántalmazó kortársaknak, vagy rossz szándékú felnőtteknek.

Mit tehet a szakember, a pedagógus a gyerekek biztonsága érdekében?

Beszélgessen velük, hallgassa meg az ő történeteiket, az ő félelmeiket, reagáljon az ő érdeklődésükre, de úgy hogy azzal ne ártson, ne a felkeltett érdeklődést fokozza tovább, hanem valós veszélyekre valós megoldásokat kínáljon!



Néhány kérdéskör, amit érdemes átbeszélni a gyerekekkel:

1. Hogyan működik a média?

Nincsen bizonyíték a Kék Bálnának nevezett, 50 lépcsős, titkos játék – ami mögött nemzetközi összeesküvés áll, és amit a titokzatos mentorok irányítanak, hogy egyre veszélyesebb kihívások után az öngyilkossághoz vezessenek – létezésére!

Erre a gyerekektől meg fognak érkezni az ellenérvek: olvastam a neten, újságban is volt, kép is volt hozzá, a rádióban is erről beszélnek, sőt a TV-ben is láttam! Továbbá sok gyereknél érv lesz, hogy anyukám/apukám/tanár néni vagy bácsi, vagy éppen egy videó blogger is mondta, hogy ne játszunk vele!

Nem cél a gyerek számára fontos személyek véleményével, jó szándékú figyelmeztetésével szembe menni, de azt nagyon hangsúlyosan és egyértelműen lehet kommunikálni, hogy eddig egyetlen egy bizonyíték sincs a játékra, de ha valaki tud ilyesmiről, akkor azzal a rendőrségnek foglalkozni kell, mert az öngyilkosságra buzdítás bűncselekmény. Egy-egy foglalkozás, beszélgetés, egyetlen tanóra nem elégséges a kritikai gondolkodás, a médiaértés, a tényekkel való érvelés kultúrájának elsajátításához.

Beszélgetés indító kérdések lehetnek:

- Minden igaz, amit a látunk a neten vagy a TV-ben? A mesék is, a játékfilmek is? És a reklámok? És dokumentumfilmek vagy híradók?
- Miért fordulhat elő, hogy valamit egy újságcikk vagy egy TV riport úgy ír le, mint ami tény, és később más újságcikk vagy riport pont az ellenkezőjét állítja?
- Hogyan lehet megkülönböztetni a tényeket a véleményektől? Mi számít ténynek, mi számít bizonyítéknak? Mi számít erős érvek egy vitában?



2. Zárt csoportok, online ismerősök, grooming, szexting, cyberbullying

Beszéljünk az internet valós veszélyeiről!

Számtalan módon ad lehetőséget az internet a másik bántására, zaklatásra, megfélemlítésre. A leggyakoribb mód talán a sértő, felzaklató vagy fenyegető üzenetek sorozatos küldése, de sokszor a bántás eszköze lehet a hozzájárulás nélkül hozzáférhetővé tett tartalmak megosztása is. A gyerekek különösen nehezen kérnek segítséget, ha az online térben válnak áldozattá, és a közösségi oldalak zárt csoportjaiban, könnyen ismerkedhetnek meg akár magukat gyerekek, fiatalnak kiadó rossz szándékú felnőttekkel is. Fontos, hogy a gyerekek is tudják: a virtuális térben sincs senkinek joga őket fenyegetni, zsarolni, megalázni. A bántalmazóknak remek ötlettárat adtak kezébe a Kék Bálnáról szóló hírek. Magukat kék bálna mentornak állítva kortársak vagy felnőttek is sokkal könnyebben kérhetnek törvénytelen dolgokat, önsértések elkövetését vagy éppen meztelen képeket a bálnát kereső gyerekektől.

Beszélgetés indító kérdések lehetnek:

- Kik az ismerőseid a közösségi oldalakon? Milyen veszélyei lehetnek, ha valakit csak online ismersz? Mi a jó és mi a veszélyes a zárt csoportokban?
- Mit gondoltok, hogyan lehet az internet a bántalmazás, a megfélemlítés eszköze? Halottatok ilyen történetekről? Mi lett a megoldás?
- Kivel szoktál beszélgetni a neten történetekről? Kitől kérnél segítséget, ha téged vagy valaki más a neten bántanának?



Hogyan ismerhetjük fel, ha egy gyerek online zaklatás áldozatává válik:

Pedagógusként, szülőként számtalan jelre felfigyelhetünk, ami arra utalhat, hogy a gyermek esetleg online bántalmazás áldozatává vált:

- az internethasználati szokásaiban változást veszünk észre
- sokkal kevesebbet netezik, bezárkózik, amikor internetezik
- rosszkedvű, ideges, ingerült lesz, miután internetezik, vagy belép a facebook fiókjába
- társas kapcsolatai elszegényesednek, visszavonulóvá válik, nem barátkozik szívesen
- csökken az önértékelése, negatív gondolatai vannak saját magáról (esetleg rondának, értéktelennek, nem szerethetőnek érzi magát)
- a szokásos szabadidős tevékenységeket, hobbijait elhanyagolja
- az iskolai teljesítménye romlik, nem tud koncentrálni, a gondok elvonják a figyelmét
- magába zárkózik, nem közlékeny, nem osztja meg, mi jár a fejében, mi történt vele
- törli a facebook profilját stb.

3. Adaptív megküzdési lehetőségek

A serdülők éppen átalakulnak testileg, lelkileg és minden viszony, kapcsolat alakul körülöttük. Mind ez érzelmileg instabillá teheti őket. Életkori feladatuk mindent megkérdőjelezni, saját válaszokat találni élet és halál kérdéseire.

A „bálnás játékot” a rengeteg, – egyszerűen csak kíváncsi gyerek között – sokszor olyan tizenévesek is keresik, akik egyedül vannak, akik esetleg a kortárs közösség peremére sodródtak, akik úgy érzik, nincs kihez fordulniuk, és akik könnyen csábíthatóak, könnyen rávehetőek akár önsértő tettekre is. Az interneten, nagyon sok olyan tartalmat találhatnak, amelyek nem valós megoldásokat, pszichológiai, gyermekvédelmi segítséget kínálnak, hanem ötletet adnak az önpusztításra, fokozzák a kilátástalanság érzését, és sok olyan személy használhatja ki őket, aki látja sérülékenységet, magányukat.



Beszélgetés indító kérdések lehetnek:

- Mit lehet tenni, hogy kicsit jobban legyél, ha veszteség ér, ha nagyon szomorú vagy, vagy éppen dühös, ideges, feszült? Mit lehet kezdeni ezekkel a rossz érzésekkel?
- Hogy szoktál pihenni? Mik azok dolgok, amik örömet adnak, feltöltenek, amikben jól érzed magadat, amik segítenek valóban kikapcsolódni?
- Kihez tudsz fordulni, ha bántanak otthon vagy az iskolában, ha rossz neked, ha félsz valamitől? Mi nehezíti, és mi könnyítené meg, hogy segítséget kérj?

A Kék Vonalról

116 111 - Lelkisegély-Vonal

Ingyenesen hívható éjjel- nappal

Anonim és bizalmas

0-24 éves korig hívható

Minden hálózattól elérhető az egész országból

Nincs kicsi vagy nagy probléma, bármiről beszélgetünk, ami a gyerekeknek, fiataloknak gondot okoz!

Chaten és e-mailben is fordulhatnak hozzánk a www.kek-vonal.hu oldalon

Szülők, pedagógusok, szakemberek hívását is várjuk, ha egy gyerek ügyében kérnek segítséget.